

SZERKESZTŐI ELŐSZÓ

Az 1956-os magyar forradalom szovjetek általi leverését követő menekülés során mintegy 200 000 magyar hagyta el szülőföldjét. A menekültek hatalmas többsége 1957 őszére nemcsak eljutott új, választott hazájába, hanem jelentősen előre is haladt a beilleszkedés útján. Sokuk már munkát talált, az egyetemisták nagy része pedig új tanévet kezdhetett. 18 európai és 22 Európán kívüli ország fogadta be őket. A magyar közvélemény, de még a történészszakma előtt sem ismeretes az az irányító szerep, amelyet a genfi központú kormányzati és nem kormányzati szervezetek e hatalmas nemzetközi humanitárius akcióban játszottak. Munkájukat az 1956 novemberétől 1957 októberéig a Nemzetek Palotájában az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának vezetése alatt üléselő Koordinációs Bizottság és ennek szűkebb körű, operatív albizottsága hangolta össze. A kötetben ennek a testületnek a jegyzőkönyveit adjuk közre magyar fordításban, amelyekből megismerhetővé válnak egy sokszereplős globális humanitárius vállalkozás munkás hétköznapjai.

A *Bevezetés* – a források háttérének megvilágítása érdekében – bemutatja a magyar menekültválság sajátosságait, a befogadás rendkívüli sikerének okait és ebben az Egyesült Nemzetek Szervezetének szerepét. Rámutat továbbá a genfi intézmények, köztük a Koordinációs Bizottság kiemelkedő fontosságára. Végül ismerteti az iratok levéltári jellemzőit és felvillantja jelentőségüket.

A *Dokumentumok* részben közrebocsátott, eredetileg angol nyelvű jegyzőkönyvek magyar fordításban, az ülések kronológiai sorrendjében, levéltári jelzetekkel együtt olvashatók. A szöveg fordítása során a pontosságra törekedtünk, nem javítva annak nyelvi megformáltságán (pl. szóismétlések meghagyása). Az iratok általában teljes terjedelmükben szerepelnek. Két dokumentum esetében nem közöljük a mellékleteket. A jegyzőkönyvek szövegéhez kötődő pontosításokat szögletes zárójelben adjuk meg. A genfi Koordinációs Bizottság magyar menekültekkel kapcsolatos tevékenységének megértéséhez szolgálnak nemzetközi jogi adalékul *Az ENSZ Közgyűlésnek a magyar menekültekkel kapcsolatos határozatai*. Az eredeti szövegben lévő lábjegyzeteket csillaggal jeleztük. A lábjegyzetek a szöveg megértéséhez feltétlenül szükséges információkat tartalmazzák. A fontosabb szervezetekre és személyekre vonatkozó ismeretek az *Intézmények* és az *Életrajzi adatok* című részekben találhatóak.

Köszönetet mondok azoknak az intézményeknek, amelyek anyagilag és szakmailag segítettek a munkámat. Különösen nagy hálával tartozom munkahelyem, a Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének

a kézirat elkészítéséhez biztosított szakmai támogatásért és a magas szintű munkafeltételekért. A kötet a *Magyarország és az ENSZ, 1945–1990* című OTKA-pályázat (azonosító: 68767) keretében készült. A külföldi kutatásokat a Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj, a belga Fonds national de recherche scientifique (FNRS), a svéd Akadémia, a Swiss National Science Foundation (SNSF) és a francia kormány ösztöndíjjal támogatta.